Priorytetowe obszary działań edukacyjnych NBP na 2026 r.

1. Funkcje, zadania i rola NBP, stabilność systemu finansowego

Zagadnienia	Tematyka szczegółowa
Rola i zadania banku centralnego	▪ Podstawowe pojęcia ekonomiczne związane z zadaniami banku centralnego (m.in. polityka pieniężna, rezerwy obowiązkowe, podaż pieniądza, operacje otwartego rynku, cel inflacyjny, organizacja rozliczeń pieniężnych – system płatności wysokokwotowych, polityka kursu walutowego, luzowanie ilościowe, bilans płatniczy, Rada Polityki Pieniężnej). ▪ Funkcje banku centralnego (m.in. bank banków, bank emisyjny, bank państwa). Specyfika zadań banku centralnego wobec funkcji banków komercyjnych. ▪ Założenia i narzędzia polityki pieniężnej banku centralnego. Znaczenie polityki pieniężnej dla stabilności finansowej, w tym stabilności cen i kursu złotego jako polskiej waluty. ▪ Znaczenie rezerw dewizowych banku centralnego, w tym rola złota jako nośnika wartości w ich strukturze. ▪ Rola banku centralnego w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych i niekorzystnych zaburzeń dla systemu finansowego o znacznej skali, w tym zewnętrznych szoków gospodarczych (np. globalnych kryzysów). ▪ Znaczenie niezależności banku centralnego dla systemu gospodarczego państwa. ▪ Rola banku centralnego w efektywnej realizacji rozliczeń pieniężnych w gospodarce. ▪ Znaczenie banku centralnego dla kształtowania wiarygodnej i rzetelnej informacji ekonomicznej oraz wiedzy ekonomicznej.
System monetarny i finansowy	▪ Podstawowe pojęcia ekonomiczne związane z systemem monetarnym i finansowym (m.in. inflacja, deflacja, wzrost gospodarczy, bezrobocie, kursy walut, stopy procentowe). ▪ Znaczenie stabilności finansowej dla systemu monetarnego i finansowego, w tym rola zaufania do instytucji finansowych.

2. Pieniądz

Zagadnienia	Tematyka szczegółowa
Znaczenie rezerw i gotówki	▪ Podstawowe funkcje pieniądza w systemie finansowym (m.in. pieniądz jako środek płatniczy, jednostka rozliczeniowa, magazyn wartości, środek tezauryzacji, środek wymiany, także międzynarodowej, nośnik zaufania). ▪ Wpływ podaży pieniądza na stabilizację gospodarki (m.in. znaczenie stabilności cen, wsparcia zrównoważonego wzrostu gospodarczego, stabilizacji systemu finansowego i kursu walutowego, przeciwdziałania szokom gospodarczym). ▪ Znaczenie pieniądza rezerwowego banku centralnego. Znaczenie pieniądza banku centralnego dostępnego dla wybranych instytucji finansowych na rachunkach w systemie płatności wysokokwotowych RTGS. ▪ Znaczenie obrotu gotówkowego i gotówki dla systemu finansowego. Rola gotówki jako prawnego środka płatniczego zapewniającego płynność, powszechność płatności i zaufanie społeczne do systemu

	finansowego. Działania podejmowane w Polsce na rzecz zapewnienia dostępności gotówki. ▪ Bezpieczeństwo obrotu gotówkowego, w tym zasady rozpoznawania autentyczności banknotów (wizerunków i zabezpieczeń znaków pieniężnych) i inne wyzwania w obrocie gotówkowym. Działania podejmowane w przypadku podejrzenia sfałszowania banknotów lub monet. ▪ Praktyczne aspekty obrotu gotówkowego, w tym zasady wymiany zużytych i uszkodzonych znaków pieniężnych, urządzenia do zamiany monet, zasady funkcjonowania usługi cashback. ▪ Działalność Rady ds. obrotu gotówkowego oraz Narodowa Strategia Bezpieczeństwa Obrotu Gotówkowego.
Złoty jako polska waluta	▪ Własna waluta jako znak suwerenności i niezależności gospodarczej. ▪ Znaczenie własnej waluty dla zapewnienia stabilności finansowej państwa, w szczególności w przypadku wystąpienia nieoczekiwanych i niekorzystnych zaburzeń dla systemu finansowego o znacznej skali (np. globalnych kryzysów). ▪ Monety kolekcjonerskie i okolicznościowe oraz banknoty okolicznościowe emitowane przez bank centralny oraz zasady sprzedaży wartości kolekcjonerskich przez NBP. ▪ Historia pieniądza i numizmatyka.

3. System bankowy i rynek finansowy

Zagadnienia	Tematyka szczegółowa
Rola rynku finansowego	▪ Funkcje rynku finansowego i ich znaczenie dla wspierania efektywności gospodarki i zapewnienia wzrostu gospodarczego. Główne podmioty rynku finansowego, w tym instytucje publiczne i prywatne. ▪ Bezpieczeństwo funkcjonowania rynku finansowego, w tym kwestie związane z cyberbezpieczeństwem. ▪ Instrumenty rynku finansowego (m.in. kapitałowe, dłużne, pochodne, rynku walutowego, rynku pieniężnego oraz hybrydowe) oraz jego segmenty (m.in. kapitałowy, pieniężny, walutowy, instrumentów pochodnych, ubezpieczeniowy). Charakterystyka poszczególnych instrumentów, ocena ryzyka oraz płynności. Relacje pomiędzy horyzontem inwestycyjnym a stopą zwrotu z inwestycji i ryzykiem inwestycyjnym. ▪ Rola państwa w gospodarce rynkowej oraz rynku finansowym. Relacje pomiędzy sektorem publicznym, prywatnym oraz organizacjami pozarządowymi (trzecim sektorem). ▪ Zasady nadzoru makroostrożnościowego w obszarze rynku finansowego. Metody ograniczania ryzyka systemowego, wzmacniania odporności systemu finansowego. Znaczenie nadzoru makroostrożnościowego dla wzrostu gospodarczego. Rola Komitetu Stabilności Finansowej jako organu właściwego w zakresie nadzoru makroostrożnościowego w Polsce.
Rola systemu bankowego	▪ Podstawowe funkcje banków komercyjnych jako instytucji rynku finansowego (m.in. gromadzenie depozytów, udzielanie kredytów, prowadzenie rozliczeń, usługi inwestycyjne i walutowe). ▪ Podstawowe pojęcia związane z produktami bankowymi (istota rachunków bankowych, produktów kredytowych, płatniczych,

	inwestycyjnych i ubezpieczeniowych). Wady i zalety poszczególnych produktów. Zasady bezpiecznego korzystania oraz metody i narzędzia do ich oceny, w tym szacowania kosztów korzystania z nich. Ocena potencjalnego ryzyka i korzyści związanych z różnymi metodami płatności, w tym płatnościami gotówkowymi i bezgotówkowymi. Instytucja podstawowego rachunku płatniczego. ▪ Praktyczne aspekty korzystania z usług finansowych ważne dla konsumentów, szczególnie indywidualnych. Zasady ustalania Rzeczywistej Rocznej Stopy Oprocentowania (RRSO). Zasady funkcjonowania Bankowego Funduszu Gwarancyjnego. Znaczenie wskaźników referencyjnych w instrumentach finansowych i umowach finansowych (rodzaje wskaźników, zasady ich ustalania oraz ich wpływ na ustalanie warunków umów finansowych). ▪ Etyczne działania w sektorze bankowym. Banki jako instytucje zaufania publicznego.
Innowacje rynku finansowego i bankowego	▪ Niebankowe instytucje na rynku finansowym. Specyfika ich funkcjonowania oraz ryzyka korzystania z ich usług w stosunku do usług bankowych. ▪ Innowacje finansowe, w tym usługi cyfrowe (m.in. typu FinTech umożliwiające dokonywanie płatności i przelewów, zawieranie umów pożyczkowych oraz ubezpieczeniowych, zarządzanie finansami osobistymi). Ryzyka związane z korzystaniem z tego typu instrumentów. ▪ Znaczenie kryptowalut jako cyfrowych lub wirtualnych środków wymiany opartych na technologii blockchain. Ryzyka związane z korzystaniem z tego typu instrumentu dla osób fizycznych oraz podmiotów gospodarczych. ▪ Wpływ sztucznej inteligencji na funkcjonowanie systemu bankowego i rynku finansowego.

4. Gospodarka rynkowa

Zagadnienia	Tematyka szczegółowa
Rola gospodarki rynkowej	▪ Podstawowe pojęcia ekonomiczne związane z gospodarką rynkową (m.in. wzrost gospodarczy, rozwój gospodarczy, cykle koniunkturalne, Produkt Krajowy Brutto i inne wskaźniki opisujące gospodarkę). ▪ Współczesne wyzwania dla gospodarki rynkowej (m.in. niestabilność w otoczeniu zewnętrznym, rewolucja przemysłowa, w tym w zakresie sztucznej inteligencji, zmiany na rynku pracy związane z wyzwaniami demograficznymi, zagrożenia krajowe i międzynarodowe ze strony korporacji transnarodowych). ▪ Patriotyzm gospodarczy i wyzwania dla konkurencyjności polskiej gospodarki.

5. Gospodarowanie budżetem domowym i zapobieganie wykluczeniu finansowemu

Zagadnienia	Tematyka szczegółowa
Zasady gospodarowania budżetem domowym	▪ Podstawowe pojęcia ekonomiczne niezbędne do podejmowania decyzji finansowych (m.in. procent prosty i składany, stopy procentowe, zasady obliczania oprocentowania, zmiana siły nabywczej pieniądza w czasie, różnice pomiędzy oszczędzaniem i inwestowaniem).

	▪ Zasady planowania i zarządzania budżetem domowym: zasady ułatwiające podejmowanie decyzji dotyczących oszczędzania i bezpiecznego inwestowania, świadomego zaciągania zobowiązań finansowych, unikanie pułapki zadłużenia. Korzyści płynące z planowania budżetu domowego i monitorowania dochodów i wydatków, a także ich klasyfikacji (m.in. stałe i zmienne, o różnych priorytetach). Zarządzanie nieregularnymi i nieoczekiwanymi dochodami i wydatkami. ▪ Różnice między oszczędzaniem a inwestowaniem oraz między długiem a kapitałem własnym. ▪ Podstawy inwestowania. Wybór i dywersyfikacja inwestycji. Zasady planowania długoterminowego i bezpiecznego inwestowania. Podstawowe metody oszczędzania. ▪ Mechanizmy ochrony konsumentów korzystających z usług finansowych, w tym umożliwiające weryfikację informacji o produktach finansowych (środki ochrony konsumentów, w tym m.in. gwarancje depozytów podmiotów indywidualnych, rola finansowych organów regulacyjnych). Prawa i obowiązki konsumentów. Zasady weryfikacji informacji w celu zabezpieczenia się przed działaniami wprowadzającymi w błąd. ▪ Zasady bezpiecznego korzystania z płatności gotówkowych, bankowości elektronicznej i elektronicznych instrumentów płatniczych oraz bezgotówkowych. ▪ Cyberbezpieczeństwo i cyberincydenty w odniesieniu do finansów osobistych, w tym bezpieczeństwo korzystania z cyfrowych usług finansowych, ochrona przed cyberprzestępczością, a także zagrożenia związane z oszustwami i próbami wyłudzeń z wykorzystaniem socjotechnik. Praktyczne zasady umożliwiające przeciwstawianie się tego typu zagrożeniom.
Wykluczenie finansowe	▪ Praktyczne metody unikania zagrożenia spiralą zadłużenia i metody wychodzenia z niej. Instytucje finansowe umożliwiające restrukturyzację zadłużenia. Praktyczne metody zarządzania długiem.

6. Przedsiębiorczość

Zagadnienia	Tematyka szczegółowa
Kształtowanie postaw przedsiębiorczych	▪ Postawy społeczne sprzyjające przedsiębiorczości. Zalety aktywności i mobilności zawodowej, w tym związanej z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej. Planowanie przyszłości zawodowej, w tym w szczególności w kontekście własnej działalności gospodarczej. ▪ Praktyczne aspekty prowadzenia działalności gospodarczej (formy prowadzenia, wymogi związane z rozpoczynaniem, podstawowe zasady ewidencji i rozliczania, sposoby i formy opodatkowania), możliwości pozyskiwania zewnętrznego finansowania. ▪ Potencjalne ryzyka związane z prowadzeniem działalności gospodarczej oraz metody ich zapobiegania lub niwelowania. ▪ Innowacyjne obszary prowadzenia działalności gospodarczej, w szczególności w obszarze kompetencji cyfrowych (robotyzacja, automatyzacja i sztuczna inteligencja w różnych dziedzinach gospodarki).
Etyka i społeczna odpowiedzialność	▪ Etyczne zachowania podmiotów gospodarczych na rynku. ▪ Społeczna odpowiedzialność podmiotów gospodarczych.

przedsiębiorców

7. Nowe horyzonty i historia myśli ekonomicznej

Zagadnienia	Tematyka szczegółowa
Współczesne kierunki badań ekonomicznych	▪ Aktualne problemy myśli ekonomicznej. Nowe koncepcje, szkoły oraz kierunki. ▪ Zagadnienia dotyczące rozwoju ekonomii jako nauki, ze szczególnym uwzględnieniem związków ekonomii z innymi dyscyplinami naukowymi.
Historia gospodarki i myśli ekonomicznej	▪ Historia światowej i polskiej myśli ekonomicznej. ▪ Historia powstania i rozwoju polskiego systemu pieniężnego i bankowego. ▪ Dorobek intelektualny polskich ekonomistów.